Streda 10. marca 2021

P9_TA(2021)0075

Rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolaní so zreteľom na UNCRPD

Uznesenie Európskeho parlamentu z 10. marca 2021 o vykonávaní smernice Rady 2000/78/ES, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolaní, so zreteľom na UNCRPD (2020/2086(INI))

(2021/C 474/04)

Európsky parlament,

— so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“), Zmluvu o fungovaní Európskej únie a Chartu základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“),

— so zreteľom na Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (dohovor UNCRPD) a nadobudnutie jeho platnosti v EÚ 21. januára 2011 v súlade s rozhodnutím Rady 2010/48/ES z 26. novembra 2009 o uzatvorení Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím Európskym spoločenstvom ([1]),

— so zreteľom na všeobecné pripomienky Výboru UNCRPD k vykonávaniu dohovoru UNCRPD, najmä na všeobecný komentár č. 2 (2014) z 22. mája 2014 o prístupnosti, všeobecnú pripomienku č. 3 (2016) z 26. augusta 2016 o ženách a dievčatách so zdravotným postihnutím, všeobecnú pripomienku č. 5 (2017) z 27. októbra 2017 o samostatnom živote a zapojení do komunity a všeobecnú pripomienku č. 6 (2018) z 26. apríla 2018 o rovnosti a nediskriminácii,

— so zreteľom na záverečné pripomienky výboru UNCRPD z 2. októbra 2015 k úvodnej správe Európskej únie,

— so zreteľom na Všeobecnú deklaráciu ľudských práv,

— so zreteľom na Agendu 2030 pre udržateľný rozvoj (ďalej len „Agenda OSN 2030“) a jej ciele udržateľného rozvoja,

— so zreteľom na Dohovor OSN o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien,

— so zreteľom na Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd,

— so zreteľom na Dohovor Rady Európy o predchádzaní násiliu na ženách a domácemu násiliu a o boji proti nemu (Istanbulský dohovor),

— so zreteľom na Európsky pilier sociálnych práv (EPSP),

— so zreteľom na cieľ stratégie Európa 2020 týkajúci sa boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu,

— so zreteľom na smernicu Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolaní ([2]) (smernica o rovnakom zaobchádzaní v zamestnaní),

— so zreteľom na smernicu Rady 2000/43/ES z 29. júna 2000, ktorou sa zavádza zásada rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na rasový alebo etnický pôvod ([3]),

— so zreteľom na Komisiou predložený návrh smernice Rady o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na náboženské vyznanie alebo vieru, zdravotné postihnutie, vek alebo sexuálnu orientáciu (COM(2008)0426) a na pozíciu Európskeho parlamentu z 2. apríla 2009 k tejto veci ([4]),

([1]) Ú. v. EÚ L 23, 27.1.2010, s. 35.
([2]) Ú. v. ES L 303, 2.12.2000, s. 16.
([3]) Ú. v. ES L 180, 19.7.2000, s. 22.
([4]) Ú. v. EÚ C 137 E, 27.5.2010, s. 68.

— so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2102 z 26. októbra 2016 o prístupnosti webových sídel a mobilných aplikácií subjektov verejného sektora ([5]),

— so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/882 zo 17. apríla 2019 o požiadavkách na prístupnosť výrobkov a služieb ([6]),

— so zreteľom na nariadenia, ktorými sa stanovujú pravidlá pre programy financovania EÚ v rámci viacročného finančného rámca, najmä Európsky sociálny fond (ESF), iniciatívu na podporu zamestnanosti mladých ľudí (YEI), Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR), Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV), program Erasmus a Fond na spravodlivú transformáciu, ktoré poskytujú finančnú pomoc EÚ na zlepšenie situácie osôb so zdravotným postihnutím,

— so zreteľom na smernicu Rady 89/391/EHS z 12. júna 1989 o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci ([7]), najmä na povinnosť zamestnávateľa zaistiť bezpečnosť a ochranu zdravia pracovníkov pri práci po všetkých stránkach, pričom na splnenie tejto povinnosti nemôže pracovníkom ukladať finančné náklady,

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 15. novembra 2010 s názvom Stratégia EÚ v oblasti biodiverzity na roky 2010 – 2020: Obnovený záväzok vybudovať Európu bez bariér (COM(2010)0636) (stratégia pre oblasť zdravotného postihnutia),

— so zreteľom na pracovný dokument útvarov Komisie z 2. februára 2017 s názvom Správa o pokroku vo vykonávaní európskej stratégie pre oblasť zdravotného postihnutia 2010 – 2020 (SWD(2017)0029),

— so zreteľom na odporúčanie Komisie z 22. júna 2018 o normách pre subjekty pre otázky rovnosti ([8]),

— so zreteľom na pilotný projekt Komisie z roku 2013 týkajúci sa preukazu EÚ pre osoby so zdravotným postihnutím,

— so zreteľom na svoje uznesenie z 8. júla 2020 o právach osôb s mentálnym postihnutím a ich rodín počas krízy COVID-19 ([9]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 18. júna 2020 o európskej stratégii pre oblasť zdravotného postihnutia na obdobie po roku 2020 ([10]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 29. novembra 2018 o situácii žien so zdravotným postihnutím ([11]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 30. novembra 2017 o vykonávaní európskej stratégie pre oblasť zdravotného postihnutia ([12]),

— so zreteľom na svoje uznesenie zo 7. júla 2016 o vykonávaní Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím s osobitným zreteľom na záverečné pripomienky Výboru OSN pre práva osôb so zdravotným postihnutím ([13]),

---

([5]) Ú. v. EÚ L 327, 2.12.2016, s. 1.
([6]) Ú. v. EÚ L 151, 7.6.2019, s. 70.
([7]) Ú. v. ES L 183, 29.6.1989, s. 1.
([8]) Ú. v. EÚ L 167, 4.7.2018, s. 28.
([9]) Prijaté texty, P9_TA(2020)0183.
([10]) Prijaté texty, P9_TA(2020)0156.
([11]) Ú. v. EÚ C 363, 28.10.2020, s. 164.
([12]) Ú. v. EÚ C 356, 4.10.2018, s. 110.
([13]) Ú. v. EÚ C 101, 16.3.2018, s. 138.

Streda 10. marca 2021

— so zreteľom na svoje uznesenie z 20. mája 2015 o zozname tém, ktorý prijal Výbor Organizácie spojených národov pre práva osôb so zdravotným postihnutím vo vzťahu k úvodnej správe Európskej únie ([14]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 25. októbra 2011 o mobilite a začlenení osôb so zdravotným postihnutím a Európskej stratégii pre oblasť zdravotného postihnutia 2010 – 2020 ([15]),

— so zreteľom na svoje uznesenie zo 6. mája 2009 o aktívnom začleňovaní osôb vylúčených z trhu práce ([16]),

— so zreteľom na svoje uznesenia zo 17. júna 1988 o posunkových jazykoch pre nepočujúcich ([17]), z 18. novembra 1998 o posunkových jazykoch ([18]) a z 23. novembra 2016 o posunkovej reči a profesionálnych tlmočníkoch posunkovej reči ([19]),

— so zreteľom na svoje uznesenie zo 17. apríla 2020 o koordinovanom postupe EÚ v boji proti pandémii COVID-19 a jej dôsledkom ([20]),

— so zreteľom na svoje uznesenie zo 16. januára 2019 o situácii v oblasti základných práv v Európskej únii v roku 2017 ([21]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 15. septembra 2016 o uplatňovaní smernice Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolaní ([22]),

— so zreteľom na príslušné štúdie tematickej sekcie A z roku 2017, najmä na štúdiu s názvom Discrimination and Access to Employment for Female Workers with disabilities z roku 2017 a štúdiu s názvom Reasonable Accommodation and Sheltered Workshops for People with Disabilities: Cost and Returns of Investments z roku 2015,

— so zreteľom na príslušné štúdie výskumnej služby Európskeho parlamentu, najmä na európske hodnotenia vykonávania z roku 2016 s názvom Vykonávanie Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (CRPD) zo strany EÚ a Záväzky verejnej správy EÚ podľa Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím,

— so zreteľom na rastúcu judikatúru Súdneho dvora Európskej únie týkajúcu sa výkladu smernice 2000/78/ES,

— so zreteľom na výročnú správu európskej ombudsmanky za roky 2018 a 2019,

— so zreteľom na strategické vyšetrovania Európskej ombudsmanky zabezpečenia prístupu osôb so zdravotným postihnutím na webové stránky Komisie (OI/6/2017/EA), zaobchádzania s osobami so zdravotným postihnutím v rámci spoločného systému zdravotného poistenia pre pracovníkov EÚ (OI/4/2016/EA) a na rozhodnutie prijaté v rámci spoločne vyšetrovaných prípadov 1337/2017/EA a 1338/2017/EA týkajúcich sa prístupnosti výberových konaní v oblasti náboru zamestnancov verejnej správy EÚ organizovaných Európskym úradom pre výber pracovníkov, pokiaľ ide o zrakovo postihnutých uchádzačov,

— so zreteľom na vyšetrovanie európskej ombudsmanky z vlastného podnetu týkajúce sa dodržiavania základných práv pri vykonávaní politiky súdržnosti EÚ (OI/8/2014/AN),

---

([14]) Ú. v. EÚ C 353, 27.9.2016, s. 41.
([15]) Ú. v. EÚ C 131 E, 8.5.2013, s. 9.
([16]) Ú. v. EÚ C 212 E, 5.8.2010, s. 23.
([17]) Ú. v. EÚ C 187, 18.7.1988, s. 236.
([18]) Ú. v. EÚ C 379, 7.12.1998, s. 66.
([19]) Ú. v. EÚ C 224, 27.6.2018, s. 68.
([20]) Prijaté texty, P9_TA(2020)0054.
([21]) Ú. v. EÚ C 411, 27.11.2020, s. 94.
([22]) Ú. v. EÚ C 204, 13.6.2018, s. 179.

— so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru k príprave programu EÚ v oblasti práv osôb so zdravotným postihnutím na roky 2020 – 2030,

— so zreteľom na tematické správy Agentúry Európskej únie pre základné práva vrátane jej bulletinov o pandémii koronavírusu,

— so zreteľom na súhrn postupov pre údaje o rovnosti a na usmernenia o skvalitnení zhromažďovania a využívania údajov o rovnosti (usmernenia pre údaje o rovnosti), ktoré vypracovala podskupina pre údaje o rovnosti v rámci skupiny EÚ na vysokej úrovni pre nediskrimináciu, rovnosť a rozmanitosť,

— so zreteľom na index rodovej rovnosti Európskeho inštitútu pre rodovú rovnosť,

— so zreteľom na hlavné zásady OSN v oblasti podnikania a ľudských práv,

— so zreteľom na správy a odporúčania organizácií zastupujúcich osoby so zdravotným postihnutím, najmä organizácie Autism Europe, Bundesarbeitsgemeinschaft Inklusionsfirmen, Európskej únie nevidiacich, Európskeho fóra zdravotne postihnutých, Európskej siete pre nezávislý život, Európskej únie nepočujúcich, Inclusion Europe, Medzinárodnej federácie pre rázštep chrbtice a hydrocefalus a Mental Health Europe, ako aj na správy a odporúčania siete Equinet a akademických pracovníkov v oblasti práv osôb so zdravotným postihnutím,

— so zreteľom na článok 54 rokovacieho poriadku, ako aj na článok 1 ods. 1 písm. e) rozhodnutia Konferencie predsedov z 12. decembra 2002 o schvaľovacom postupe pre vypracovanie iniciatívnych správ a na prílohu 3 uvedeného rozhodnutia,

— so zreteľom na stanoviská Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci, Výboru pre práva žien a rodovú rovnosť a Výboru pre petície,

— so zreteľom na správu Výboru pre zamestnanosť a sociálne veci (A9-0014/2021),

A. keďže osoby so zdravotným postihnutím ([23]) majú právo na plnú účasť na trhu práce a v spoločnosti, ale ich základné práva sú často zadržané v EÚ; keďže sú prevažne vylúčené z otvoreného trhu práce a je im odopierané právo na prácu na rovnakom základe s ostatnými alebo čelia veľkým ťažkostiam pri dosahovaní rovnakého prístupu a rovnakých podmienok účasti na trhu práce;

B. keďže osoby so zdravotným postihnutím naďalej čelia viacnásobnej a prierezovej diskriminácii a znevýhodňovaniu na základe ich zdravotného postihnutia a pohlavia, rasy, etnickej príslušnosti, veku, náboženstva alebo viery, sexuálnej orientácie, migračného postavenia alebo sociálno-ekonomického zázemia vrátane ich úrovne vzdelania; keďže diskriminácia je prítomná v rôznych fázach pracovného cyklu počnúc náborom, čo môže viesť k sociálnemu vylúčeniu osôb so zdravotným postihnutím; keďže diskriminácia a nedostatočná rozmanitosť na pracovisku spôsobujú značné ľudské a hospodárske náklady;

C. keďže v charte sa zakazuje diskriminácia na akomkoľvek základe, a to aj na základe zdravotného postihnutia, a uznávajú sa práva osôb so zdravotným postihnutím ([24]);

D. keďže EÚ sa v decembri 2010 stala stranou dohovoru UNCRPD, pričom dohovor nadobudol pre EÚ platnosť v januári 2011; keďže Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím je záväzný pre EÚ, jej inštitúcie a jej členské štáty, ktoré majú priamu povinnosť ho v plnej miere vykonávať vrátane jeho článku 27 o práci a zamestnávaní; keďže od prijatia dohovoru UNCRPD sa dosiahol určitý, ale nedostatočný pokrok pri dosahovaní jeho cieľov;

([23]) Uplatňujeme pojem „osoby so zdravotným postihnutím“, ako sa stanovuje v článku 1 UNCRPD: Osoby so zdravotným postihnutím zahŕňajú osoby s dlhodobými telesnými, mentálnymi, intelektuálnymi alebo zmyslovými postihnutiami, ktoré v súčinnosti s rôznymi prekážkami môžu brániť tomu, aby sa plne a účinne zapojili do života spoločnosti za rovnakých podmienok ako iné osoby.

([24]) Články 21 a 26 charty.

Streda 10. marca 2021

E. keďže EÚ je preto povinná konať spôsobom, ktorý je zlučiteľný s dohovorom UNCRPD, a Súdny dvor Európskej únie je povinný vykladať právne predpisy EÚ vrátane smernice o rovnakom zaobchádzaní v zamestnaní spôsobom, ktorý je zlučiteľný s dohovorom UNCRPD;

F. keďže dohovor UNCRPD odmieta medicínsky model zdravotného postihnutia a miesto neho sa hlási k zdravotnému postihnutiu podľa modelu v oblasti ľudských práv aj k chápaniu jeho sociálneho kontextu; keďže dohovor UNCRPD požaduje inkluzívnu rovnosť pre osoby so zdravotným postihnutím; keďže v dohovore UNCRPD sa uznáva právo osôb so zdravotným postihnutím pracovať rovnako ako ostatní, právo slobodne si vybrať povolanie, byť prijatý do zamestnania a pracovať v otvorenom, inkluzívnom a prístupnom pracovnom prostredí;

G. keďže v súlade s vymedzením a požiadavkami dohovoru UNCRPD, primeraná úprava sa zameriava na osobitné potreby jednotlivca, pričom pozitívne opatrenia sa vzťahujú na celú skupinu osôb vystavených potenciálnej diskriminácii; keďže obe sú potrebné na zachovanie dosiahnutia rozmanitosti na pracoviskách a na zabezpečenie toho, aby si osoby so zdravotným postihnutím mohli rovnako uplatňovať právo na prácu; keďže jasné usmernenia EÚ o primeraných úpravách, pričom tento pojem zamestnávatelia často dostatočne nechápu a často nie sú k dispozícii alebo sú nedostatočné; keďže primerané úpravy na základe potrieb pracovníkov so zdravotným postihnutím majú zásadný vplyv na kvalitu ich práce a kariérne vyhliadky a udržateľnosť práce;

H. keďže jedným z kľúčových aspektov zamestnávania osôb so zdravotným postihnutím je ich účasť na spoločenskom živote a prechod z ústavnej na komunitnú podporu; keďže proces deinštitucionalizácie v členských štátoch sa musí dokončiť, keďže osoby so zdravotným postihnutím majú právo žiť v komunite a byť do nej v plnej miere začlenené; keďže pokrok v oblasti deinštitucionalizácie je v jednotlivých členských štátoch nerovnomerný a napriek zavedeniu politík a prideleniu značného financovania v EÚ stále žije v ústavoch jeden milión ľudí;

I. keďže smernica o rovnakom zaobchádzaní v zamestnaní (smernica), ktorá nadobudla účinnosť v roku 2000, je v súčasnosti kľúčovým právnym nástrojom EÚ na zabezpečenie ochrany osôb so zdravotným postihnutím pred diskrimináciou; keďže zachovanie rovnosti a nediskriminácie je spoločnou právomocou EÚ a jej členských štátov;

J. keďže smernica je len čiastočne v súlade s dohovorom UNCRPD, keďže nezahŕňa model zdravotného postihnutia založený na ľudských právach, nezaoberá sa diskrimináciou na základe predpokladaného alebo budúceho zdravotného postihnutia, nezameriava sa na prierezovú diskrimináciu, nevyžaduje sa v nej od členských štátov prijatie pozitívnych opatrení, je obmedzená na oblasť zamestnania, povolania a odbornej prípravy, nevzťahuje sa na všetky oblasti života, ako sa vyžaduje v UNCRPD, nezaoberá sa slobodou pohybu za prácou, nepožadujú sa v nej nezávislé monitorovacie mechanizmy, nestanovuje sa v nej systémové zapojenie osôb so zdravotným postihnutím a ich zastupujúcich organizácií do procesu monitorovania a nezahŕňa povinnosť zhromažďovať rozčlenené údaje;

K. keďže smernica z právneho hľadiska nevyžaduje, aby členské štáty určili orgán pre rovnosť na účely diskriminácie na základe zdravotného postihnutia, ktorá je veľmi problematická, keďže orgány pre rovnosť zohrávajú ústrednú úlohu pri vykonávaní smerníc o rovnakom zaobchádzaní na základoch, ktoré patria do ich mandátu, ako je pohlavie, rasa a etnický pôvod;

L. keďže zber porovnateľných údajov o rovnosti je nevyhnutný pre politické a rozhodovacie procesy založené na dôkazoch; keďže chýbajú oficiálne štatistiky, najmä pokiaľ ide o osoby so zdravotným postihnutím žijúce v zariadeniach ústavnej starostlivosti a o charakteristikách, ako sú ich rasový/etnický pôvod alebo sexuálna orientácia, čo bolo zdôraznené aj v usmerneniach o rovnosti údajov; keďže nariadením (EÚ) 2019/1700 ([25]) sa výrazne napraví situácia týkajúca sa údajov z prieskumov domácností o zamestnanosti, údajov rozčlenených podľa typov zdravotného postihnutia a údajov o krajine pôvodu (prvá a druhá generácia) a predpokladajú sa v ňom pilotné štúdie o osobách v inštitúciách; keďže nedostatky budú naďalej pretrvávať a mali by sa odstrániť;

([25]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1700 z 10. októbra 2019, ktorým sa zavádza spoločný rámec pre európske štatistiky o osobách a domácnostiach na základe individuálnych údajov zbieraných zo vzoriek, ktorým sa mení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 808/2004, (ES) č. 452/2008 a (ES) č. 1338/2008 a ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1177/2003 a nariadenie Rady (ES) č. 577/98 (Ú. v. EÚ L 261 I, 14.10.2019, s. 1).

M. keďže len 50,6 % osôb so zdravotným postihnutím (48,3 % žien a 53,3 % mužov) je zamestnaných v porovnaní so 74,8 % osôb bez zdravotného postihnutia ([26]); keďže osoby so zdravotným postihnutím v ústavoch alebo považované za neschopné pracovať sú z týchto štatistík vylúčené ([27]); keďže tieto údaje neprezrádzajú typ, kvalitu a podmienky zamestnania, napríklad či je zamestnanie poskytnuté na otvorenom trhu práce a či je zaručené postavenie zamestnanca s užívaním pracovných práv a poskytnutie minimálnej mzdy; keďže osoby so zdravotným postihnutím sú rôznorodou skupinou a často sú predmetom prierezovej diskriminácie, ktorej kumulatívne účinky majú citeľný vplyv na zamestnanosť;

N. keďže v niektorých členských štátoch sú osoby so zdravotným postihnutím prevažne zamestnané v chránených dielňach; keďže cieľom takýchto chránených dielní by malo byť čo najskoršie začlenenie, rehabilitácia a prechod na otvorený trh práce; keďže chránené dielne sú často segregované prostredie, v ktorom pracovníci so zdravotným postihnutím nemajú postavenie zamestnanca, pracovné práva alebo garantovanú minimálnu mzdu; keďže to jasne predstavuje porušenie dohovoru UNCRPD; konštatuje, že v niektorých členských štátoch sa chránené dielne v súčasnosti využívajú ako prechod na otvorený trh práce; keďže výskum vlastností a rozmanitosti chránených dielní na európskej úrovni, niekedy nazývaných aj chránené pracovné miesta, by mohol pomôcť určiť najlepšie postupy, zlepšiť diskusiu a zabezpečiť súlad s právnymi predpismi EÚ a dohovorom UNCRPD; keďže inkluzívne modely podporovaného zamestnania môžu, ak sú založené na právach a uznané za zamestnanie, rešpektovať práva osôb so zdravotným postihnutím a slúžiť na začlenenie a prechod na otvorený trh práce;

O. keďže miera nezamestnanosti osôb so zdravotným postihnutím (17,1 %) je takmer dvojnásobná v porovnaní s celkovou populáciou (10,2 %) ([28]) a nezamestnanosť osôb so zdravotným postihnutím trvá dlhšie ako nezamestnanosť osôb bez zdravotného postihnutia bez ohľadu na kvalifikáciu;

P. keďže miera nezamestnanosti je najvyššia spomedzi mladých osôb so zdravotným postihnutím (vo veku 16 až 24 rokov) na úrovni 24,9 % v porovnaní so 16,6 % v celkovej populácii; keďže tento rozdiel je neoddeliteľne spojený s možnosťami vzdelávania;

Q. keďže ženy so zdravotným postihnutím, ktoré tvoria 16 % celkovej populácie žien a 60 % celkovej populácie osôb so zdravotným postihnutím v EÚ, naďalej čelia viacnásobnej a prierezovej diskriminácii vo všetkých oblastiach života; keďže miera ekonomickej neaktivity žien so zdravotným postihnutím je viac ako dve tretiny vyššia než v celkovej populácii žien v produktívnom veku (16 – 64 rokov); keďže len 20,7 % žien so zdravotným postihnutím je zamestnaných na plný úväzok v porovnaní s 28,6 % mužov so zdravotným postihnutím;

R. keďže ženy väčšinou nesú zodpovednosť za starostlivosť o domácnosť, a predstavujú aj veľkú väčšinu opatrovateľov o osoby so zdravotným postihnutím; keďže osamelým matkám, ktoré sa starajú o deti so zdravotným postihnutím, hrozí vážne riziko, že sa stanú obeťami chudoby a sociálneho vylúčenia; keďže diskriminácia na základe veku ovplyvňuje všetky vekové skupiny spolu s možnými stereotypmi a prekážkami; keďže staršie ženy so zdravotným postihnutím sú často jedinými osobami, ktoré sa starajú o rodinných príslušníkov so zdravotným postihnutím; keďže to má priamy vplyv na ich náchylnosť na chudobu a sociálne vylúčenie, ako aj na ich prístup k pracovným miestam a ich profesijný rozvoj a môže to negatívne ovplyvniť ich podmienky zamestnania;

S. keďže v širšej Európe je viac ako 30 miliónov nevidiacich a čiastočne zrakovo postihnutých osôb; keďže priemerná miera ich nezamestnanosti je 75 % – a ešte vyššia medzi ženami – čo vedie k ich sociálnemu vylúčeniu a chudobe ([29]); keďže v EÚ je približne jeden milión nepočujúcich používateľov posunkovej reči a 51 miliónov sluchovo postihnutých, z ktorých mnohí tiež používajú posunkovú reč1i a ich nezamestnanosť je nedostatočne vykazovaná a nedostatočne skúmaná; keďže v EÚ je približne sedem miliónov ľudí s mentálnym postihnutím, ktorých miera

([26]) Štatistika príjmov a životných podmienok EÚ (EU-SILC), 2017.
([27]) *Tamže*.
([28]) EU SILC 2017.
([29]) Organizácia ONCE a Európska únia nevidiacich „Správa o situácii nevidiacich a čiastočne zrakovo postihnutých osôb v súvislosti so zamestnaním v Európe po 10 rokoch platnosti Dohovoru Organizácie Spojených národov o právach osôb so zdravotným postihnutím: Výzvy a príležitosti“, október 2019.

zamestnanosti je nižšia ako priemer ([30]); keďže sa odhaduje, že v celej Európe je zamestnaných len približne 10 % osôb autistického spektra, a to najmä na čiastočný úväzok a slabo platených pracovných miestach, na pozíciách so slabou kvalifikáciou alebo v chránenom prostredí ([31]);

T. keďže medzi osobami so zdravotným postihnutím v EÚ je 29,5 % žien a 27,5 % mužov ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením v porovnaní s 22,4 % celkovej populácie; keďže u osôb so zdravotným postihnutím je vyššia pravdepodobnosť chudoby zamestnaných ako u osôb bez zdravotného postihnutia (11 % v porovnaní s 9,1 %) z dôvodu dodatočných nákladov súvisiacich s ich zdravotným postihnutím, napr. na zdravotnú starostlivosť, logistickú a ľudskú podporu, straty nárokov z dôvodu zdravotného postihnutia nástupom do práce a skutočnosti, že zarábajú menej ako ich kolegovia v rovnocennej pozícii a ich povýšenie je menej pravdepodobné ([32]); keďže riziko chudoby sa prehlbuje v prípade tých, ktorí deklarujú závažnejšie stupne zdravotného postihnutia;

U. neúmerný počet osôb so zdravotným postihnutím je bez domova a riziko bezdomovectva je medzi ľuďmi so zdravotným postihnutím zvýšené; keďže bezdomovci môžu mať zdravotné postihnutie, napríklad amputované končatiny, z dôvodu rizík vyplývajúcich z ich životných podmienok;

V. keďže v dôsledku kumulatívnych účinkov prierezovej diskriminácie sa predpokladá, že Rómovia so zdravotným postihnutím čelia početnejším prekážkam, väčšej nezamestnanosti, závažnejšej chudobe a obmedzenejšiemu prístupu k vzdelávaniu a službám ako ich rovesníci bez zdravotného postihnutia ([33]);

W. keďže LGBTI osoby so zdravotným postihnutím sa stretávajú s dodatočnými prekážkami v zamestnanosti, pričom 16 % uviedlo, že im bolo zamietnuté zamestnanie alebo povýšenie z dôvodu ich identity, v porovnaní s 10 % zamestnancov LGBTI vo všeobecnosti; každá štvrtá LGBTI osoba so zdravotným postihnutím bola predmetom ponižujúcich poznámok, šikanovania a zneužívania a čelila vylúčeniu bez svojho súhlasu ([34]);

X. keďže z nedávneho celoeurópskeho prieskumu s osobami so zdravotným postihnutím vyplýva, že 96 % z nich považuje prístup na otvorený trh práce za nedostatočný alebo požaduje zlepšenie, len 10 % z nich sa domnieva, že platné právne predpisy na ochranu osôb so zdravotným postihnutím pred diskrimináciou na otvorenom trhu práce sú primerané, a 18 % z nich nevedelo o existencii právnych predpisov vlastnej krajiny, ktoré by ich chránili pred diskrimináciou ([35]);

Y. keďže z týchto údajov vyplýva, že v európskej stratégii pre oblasť zdravotného postihnutia na roky 2010 – 2020 sa nekládol dostatočný dôraz na zamestnanosť osôb so zdravotným postihnutím a prierezovú diskrimináciu, ktorej čelia;

Z. keďže obťažovanie na pracovisku vrátane sexuálneho obťažovania a odvetných opatrení pre obete, ktoré tieto činy oznámia, je prekážkou prístupu k práci a zamestnaniu, najmä pre ženy so zdravotným postihnutím;

AA. keďže znevýhodnenie, vylúčenie a diskriminácia osôb so zdravotným postihnutím na trhu práce nie sú samostatnou výzvou, ale súvisia s nedostatkom inkluzívneho vzdelávania, a to aj v ranom detstve; celoživotným vzdelávaním vrátane odbornej prípravy; prekážkami, segregáciou a diskrimináciou v oblasti bývania a zdravia; a nedostatočným prístupom k doprave a iným službám a produktom; keďže na nápravu situácie sú preto potrebné komplexný prístup a opatrenia;

AB. keďže opatrenia na podporu duševnej pohody a prevenciu zlého duševného zdravia a psychosociálneho postihnutia na pracovisku sú kľúčové;

AC. keďže prístupnosť pracovísk, dopravy a podporných služieb, najmä osobnej asistencie, a spoločnosti ako takej je nevyhnutná na to, aby si osoby so zdravotným postihnutím mohli účinne uplatniť právo na nezávislý život a právo na

([30]) Inclusion Europe.
([31]) Autism Europe, Autism and Work – Together we can (Autizmus Európa – Spoločne to zvládneme), 2014.
([32]) Komisia pre rovnosť a ľudské práva, výskumná správa 107 – Pay Gaps Research, The Disability Pay Pay Gap, august 2017.
([33]) Európske centrum pre otázky menšín, štúdia č. 8, „Dokonca ani na okraji: Kde sú Rómovia so zdravotným postihnutím?“, február 2016.
([34]) Stonewall, „LGBT in Britain – Work Report“, 2018.
([35]) Prieskum uskutočnila Európska sieť pre nezávislý život (ENIL).

práca; keďže členské štáty by mali podporovať aj tvorbu bezbariérového zastavaného prostredie; keďže po transpozícii smernica (EÚ) 2019/882 o požiadavkách na prístupnosť výrobkov a služieb prinesie významné zlepšenie pre bezbariérovú spoločnosť, a keďže jej transpozíciu preto treba včas a dôkladne monitorovať;

AD. keďže odobratie dávok hneď po tom, ako osoba zo zdravotným postihnutím začne s platenou prácou, predstavuje vysokorizikovú politiku, významnú prekážku prístupu k práci a táto praktika je sociálne nespravodlivá, pretože sa pri nej nezohľadňujú vyššie životné náklady osoby so zdravotným postihnutím;

AE. keďže rôzne definície zdravotného postihnutia, rôzne metódy posudzovania a rozdielne a často nejasné klasifikácie zdravotného postihnutia používané v členských štátoch a chýbajúce vzájomné uznávanie zdravotného postihnutia bránia voľnému pohybu osôb so zdravotným postihnutím v rámci EÚ;

AF. keďže zvyšovanie informovanosti je nevyhnutné na to, aby zamestnávatelia a pracovníci mohli konať a primerane reagovať, a to na základe znalosti svojich povinností a práv v oblasti nediskriminácie;

AG. keďže nové technológie, najmä systémy umelej inteligencie, majú potenciál rozvíjať účinné, prístupné a nediskriminačné postupy prijímania zamestnancov, ale neinkluzívny vývoj technológií by mohol predstavovať riziko nových dodatočných prekážok a foriem diskriminácie; keďže v článku 9 dohovoru UNCRPD sa vyžaduje prístupnosť informácií, ako aj komunikačných technológií a systémov na rovnakom základe s ostatnými;

1. vyzýva inštitúcie EÚ a členské štáty, aby opätovne potvrdili svoj záväzok dosiahnuť inkluzívnu rovnosť osôb so zdravotným postihnutím a plne vykonávali dohovor UNCRPD vrátane jeho článku 27 o práci a zamestnávaní; na tento účel ich vyzýva, aby zintenzívnili úsilie a snažili sa o vytvorenie inkluzívneho, dostupného a nediskriminačného trhu práce s holistickou politikou životného cyklu pre osoby so zdravotným postihnutím a pre všetkých v súlade so zmluvami EÚ a s právami zakotvenými v Európskom pilieri sociálnych práv, ako aj s medzinárodnými hodnotami zakotvenými v Agende 2030 OSN a v cieľoch udržateľného rozvoja; vyzýva EÚ a členské štáty, aby ratifikovali opčný protokol k dohovoru UNCRPD;

2. domnieva sa, že revízia smernice o rovnakom zaobchádzaní v zamestnaní sa musí uskutočniť čo najskôr s cieľom plne ju zosúladiť s ustanoveniami dohovoru UNCRPD a vykonať participatívny proces zameraný na zabezpečenie priameho a plného zapojenia organizácií zastupujúcich osoby so zdravotným postihnutím;

Pre inkluzívne a prístupné pracovisko

3. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby prijali univerzálne normy navrhovania a usmernenia pre dostupnosť prostredí, programov, služieb a výrobkov – vrátane pracovísk, ich vybavenia a zariadení – s cieľom, aby ich mohli všetci používať;

4. vyzýva členské štáty, aby na pracovisku zabezpečili poskytovanie primeraných úprav pre osoby so zdravotným postihnutím na pracovisku bez toho, aby akékoľvek náklady znášali pracovníci; vyzýva Komisiu, aby pripravila jasné usmernenia EÚ o primeraných úpravách, v ktorých podrobne uvedie, aké formy môžu mať v súlade s potrebami jednotlivca, aby sa článok 5 smernice mohol účinne transponovať do vnútroštátneho práva; vyzýva Komisiu, aby začala konania o porušení povinnosti a nabádala členské štáty, aby zabezpečili zavedenie sankčného systému v prípade neposkytnutia primeraných úprav, keďže predstavuje formu diskriminácie; domnieva sa, že Európsky parlament by mohol využiť možnosť vyzvať Komisiu, aby začala takéto konania o porušení povinnosti; vyzýva členské štáty, aby pripravili podporné a usmerňujúce materiály a poskytli relevantnú odbornú prípravu v prístupných formátoch pre zamestnávateľov, zodpovedné orgány, pracovníkov a osoby so zdravotným postihnutím s cieľom rozvíjať potrebné vedomosti, zručnosti a povedomie o praktickom vykonávaní primeraných úprav, čím sa zároveň rozbije mýtus o ich neprimeraných nákladoch;

5. vyjadruje hlboké poľutovanie nad nevyváženým a nedostatočným presadzovaním smernice Rady 2000/78/ES v niektorých členských štátoch, ktoré neúčinne a nejednotne monitorujú pretrvávajúce porušovanie práva EÚ a neukladajú príslušné sankcie;

Streda 10. marca 2021

6. konštatuje, že právo všetkých ľudí na rovnosť pred zákonom a na ochranu pred diskrimináciou predstavuje všeobecné právo uznané Všeobecnou deklaráciou ľudských práv, Dohovorom OSN o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien, Medzinárodným paktom o občianskych a politických právach a hospodárskymi, sociálnymi a kultúrnymi právami a Európskym dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorého signatármi sú všetky členské štáty; pripomína, že dohovor č. 111 Medzinárodnej organizácie práce (MOP) zakazuje diskrimináciu v oblasti zamestnania a povolania;

7. nabáda členské štáty, aby využívali alebo preskúmali zavedenie povinných kvót rozmanitosti na pracovisku s cieľom podporiť inkluzívne pracovisko s účinnými a primeranými sankciami za nedodržiavanie predpisov; navrhuje, aby sa pokuty opätovne investovali na účely začlenenia; zdôrazňuje, že takéto opatrenia musia byť primerané a musia zohľadňovať malé štruktúry; naliehavo vyzýva členské štáty, aby podporovali verejné a súkromné podniky pri realizovaní povinných ročných plánov rozmanitosti s merateľnými cieľmi a pravidelným hodnotením a aby podporovali zamestnávateľov pri nábore osôb so zdravotným postihnutím, napríklad opatreniami, ako sú vytvorenie dobrovoľného zoznamu alebo jednotného kontaktného miesta pre žiadateľov so zdravotným postihnutím, z ktorých budú zamestnávať uchádzačov; vyzýva členské štáty, aby zavedenie kvót doplnili odbornou prípravou pre zamestnávateľov týkajúcou sa obsahu a rozsahu platných pravidiel; vyzýva členské štáty, aby poverili verejné služby zamestnanosti vypracovaním dobrovoľného zoznamu uchádzačov o zamestnanie so zdravotným postihnutím s cieľom pomôcť zamestnávateľom splniť požiadavku kvót na rozmanitosť;

8. vyzýva, aby inštitúcie EÚ šli príkladom stanovením kvóty rozmanitosti a osobitnej kvóty rozmanitosti pre nábor osôb so zdravotným postihnutím, vypracovaním interných usmernení pre primerané úpravy, zabezpečením spravodlivosti a úplnej prístupnosti v procese náboru zamestnancov a na pracovisku a zamestnávaním osôb so všetkými druhmi zdravotného postihnutia na všetkých úrovniach a aktívne vyhľadávať osoby so zdravotným postihnutím na obsadenie pozícií; vyzýva členské štáty, aby vo svojich verejných správach urobili to isté;

9. výzva členské štáty, aby prijali udržateľné inkluzívne politiky zamestnanosti, ako sú upravené postupy prijímania zamestnancov, obsadzovanie pracovných miest, prispôsobené, flexibilné a podporované zamestnávanie, spoločné využívanie pracovných miest, individuálne umiestňovanie a podpora a inkluzívne podniky, pričom zohľadnia osobitné charakteristiky osôb s rôznymi druhmi zdravotného postihnutia, a tým uľahčia ich prístup na trh práce; vyzýva členské štáty, aby:

— využívali fiškálne stimuly a iné opatrenia finančnej podpory pre spoločnosti vrátane MSP, ktoré prijímajú osoby so zdravotným postihnutím alebo im poskytujú odbornú prípravu a učňovskú prípravu;

— podporovali inkluzívne spoločnosti, ktoré poskytujú zamestnanie osobám so zdravotným postihnutím na otvorenom trhu práce prostredníctvom verejného obstarávania;

— podporovali prispôsobené modely sprostredkovania práce;

— podporovali sociálnu zodpovednosť podnikov v súvislosti so zamestnávaním osôb so zdravotným postihnutím a podporovali organizácie sociálneho hospodárstva, ktoré opätovne investujú svoje zisky do sociálnych cieľov;

— a informovali zamestnávateľov o týchto politikách a stimuloch;

vyzýva členské štáty, aby podporovali podniky, ktoré poskytujú cielené pozitívne opatrenia na riešenie viaceré znevýhodnenia; vyzýva členské štáty, aby si vymieňali najlepšie postupy s cieľom určiť a uplatňovať cielenú kombináciu opatrení na podporu rovnakého zamestnávania osôb so zdravotným postihnutím;

10. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby urýchlene zaviedli opatrenia na posúdenie kľúčových trendov pre budúcnosť práce z hľadiska zdravotného postihnutia s aktívnym zapojením osôb so zdravotným postihnutím, aby sa identifikovali a uviedli konkrétne opatrenia na zvýšenie inkluzívnosti pracovného trhu s ohľadom na rozmanitosť osôb so zdravotným postihnutím; v tejto súvislosti zdôrazňuje význam inkluzívnych a prístupných iniciatív s primeraným financovaním zameraných na celoživotné vzdelávanie vrátane odborného vzdelávania a prípravy a rozvoj zručností pre osoby so zdravotným postihnutím od raného veku s osobitným zameraním na digitálne a ekologické zručnosti v súlade s rýchlo sa meniacou realitou a požiadavkami súčasného i budúceho trhu práce; okrem toho zdôrazňuje význam poskytovania primeranej podpory osobám so zdravotným postihnutím počas celého ich života, lepšieho využívania inovačných technológií s cieľom zabezpečiť rovnaké podmienky a odstrániť prekážky vzdelávania a zamestnanosti a pomôcť osobám so zdravotným postihnutím získať prístup k digitálnym nástrojom a softvéru, ktoré sú nevyhnutné pre ich nezávislý život;

11. vyzýva členské štáty, aby zvýšili kapacitu verejných služieb zamestnanosti s cieľom vytvoriť sieť inkluzívnych podnikov, najať na každej úrovni, špecializovaných pomocníkov v oblasti zamestnanosti, ako sú odborní poradcovia na individualizované posudzovanie potrieb, odbornú prípravu a podporu osôb so zdravotným postihnutím, ktoré si hľadajú prácu, a asistentov pri výkone práce na potrebné obdobie s cieľom pomáhať pri výkone práce osobám so zdravotným postihnutím na otvorenom trhu práce;

12. vyzýva členské štáty, aby podporovali prístupy založené na ľudských právach vo vzdelávaní v záujme vytvorenia inkluzívnych a nediskriminačných systémov vzdelávania, ako aj aby podporovali rozvoj a poskytovanie odbornej prípravy v oblasti univerzálneho dizajnu, primeraných úprav a rozmanitosti na pracovisku pre vysokoškolských študentov so zapojením osôb so zdravotným postihnutím a aby uľahčili odbornú prípravu odborných poradcov, asistentov pri výkone práce a poradcov pre zdravotné postihnutie a rozmanitosť so zameraním na špecifiká rôznych zdravotných postihnutí;

13. vyzýva členské štáty, aby spolu so zástupcami osôb so zdravotným postihnutím nepretržite posudzovali charakteristiky, diverzity a účinnosť súčasných chránených dielní pri získavaní zručností osôb so zdravotným postihnutím na získanie zamestnania na otvorenom trhu práce s cieľom zabezpečiť, aby podliehali a boli chránené právnymi rámcami pre sociálne zabezpečenie, pracovné podmienky, minimálnu mzdu a nediskrimináciu, a aby postupne ukončili vykonávanie tých, ktoré nie sú v súlade s článkom 27 dohovoru UNCRPD; vyzýva Komisiu, aby tento proces monitorovala; pripomína, že chránené dielne by mali byť iba možnosťou dočasného obdobia pre pracovníkov so zdravotným postihnutím v ich pracovnom životnom cykle; v tejto súvislosti vyzýva členské štáty, aby rozvíjali a podporovali inkluzívne modely zamestnávania na otvorenom trhu práce a mimo chránených dielní v plnom súlade s dohovorom UNCRPD; ďalej trvá na tom, že pracovníkom so zdravotným postihnutím v chránených dielňach by sa malo zabezpečiť aspoň právo a postavenie rovnocenné s pracovnými právami ľudí pracujúcich na otvorenom pracovnom trhu; v tejto súvislosti vyzýva členské štáty, aby urýchlili deinštitucionalizáciu, poskytli účinné, regionálne a decentralizované systémy starostlivosti vrátane sociálnych aktivačných služieb na všetkých úrovniach spoločnosti a zabezpečili hladké zapojenie osôb so zdravotným postihnutím do otvoreného trhu práce a spoločnosti ako celku;

14. vyjadruje poľutovanie nad tým, že dosiahnutie cieľov Zmluvy o EÚ môže ohroziť diskriminácia na základe náboženského vyznania alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie;

15. víta iniciatívy Komisie, ako je cena Access City, a obhajuje iniciatívy na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni;

16. vyjadruje poľutovanie nad tým, že osoby s mentálnym alebo psychosociálnym postihnutím čelia pri uplatňovaní svojich práv viacerým právnym, inštitucionálnym, komunikačným a sociálnym prekážkam, ktoré im bránia voliť, kandidovať vo voľbách do verejnej funkcie, občiansky sa angažovať alebo jednoducho rozhodovať o vlastnom živote; nabáda členské štáty, aby prijali okamžité opatrenia zamerané na reformu svojich právnych rámcov s cieľom zabezpečiť, aby osoby so zdravotným postihnutím mali právnu spôsobilosť rovnocenne s ostatnými vo všetkých aspektoch života v súlade s článkom 12 dohovoru UNCRPD, a pripomína, že politické práva osôb so zdravotným postihnutím a možnosť využívať ich na rovnakom základe s ostatnými musia byť zaručené v súlade s článkom 29 dohovoru UNCRPD;

17. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zaručili, aby sa finančné prostriedky EÚ nevynakladali na segregované zamestnávanie osôb so zdravotným postihnutím bez vyhliadky na nájdenie nechráneného pracovného miesta;

Pre nediskriminačné pracovisko

18. naliehavo vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zintenzívnili svoju spoluprácu s osobami so zdravotným postihnutím, ich zastupujúcimi organizáciami a orgánmi pre rovnosť s týmto cieľom, aby pripravili a začali komplexné kampane na zvýšenie informovanosti a cielené školenia v prístupných formátoch a znakových jazykoch pre zamestnávateľov, zodpovedné orgány a širšiu spoločnosť o spôsobilostiach a prínose osôb so zdravotným postihnutím a prínosoch rozmanitosti, rovnosti a nediskriminácie s cieľom odstrániť súčasnú stigmatizáciu a predsudky voči osobám so zdravotným postihnutím, bojovať proti šikanovaniu, obťažovaniu a vykorisťovaniu a dosiahnuť inkluzívnu rovnosť pre všetkých;

Streda 10. marca 2021

19. zdôrazňuje význam prístupu k informáciám pre obete diskriminácie; nazdáva sa, že vo všetkých fázach právneho procesu treba, aby členské štáty prijali patričné opatrenia na zabezpečenie a poskytovanie primeranej a dosiahnuteľnej právnej pomoci a poradenstva obetiam vo všetkých etapách právneho procesu, vrátane osobného poradenstva a emocionálnej, osobnej a morálnej podpory zo strany orgánov pre otázky rovnosti alebo vhodných sprostredkovateľov; ďalej vyzýva členské štáty, aby bojovali proti obťažovaniu a násiliu na pracovisku, ktoré urážajú dôstojnosť človeka a/alebo vytvárajú nepríjemné prostredie v práci;

20. vyzýva členské štáty, aby prijali aktívne opatrenia na ochranu nediskriminácie pre všetkých vrátane osôb so zdravotným postihnutím, aby v súlade s dohovorom UNCRPD zabezpečili prístupnosť pracovísk, dopravu a vybudovanie prostredia a zabezpečovali primerané úpravy pre osoby so zdravotným postihnutím vo všetkých fázach práce od náboru pracovníkov cez kariérny postup až po bezpečné a zdravé pracovné podmienky a obnovenie zamestnania; vyzýva inštitúcie EÚ, aby prijali rovnaké opatrenia; vyzýva členské štáty, aby zabezpečili, aby si osoby so zdravotným postihnutím mohli uplatňovať pracovné a odborové práva za rovnakých podmienok a aby boli chránené pred násilím, mobingom, kybernetickým šikanovaním a obťažovaním, a to aj pred sexuálnym obťažovaním, najmä obťažovaním žien so zdravotným postihnutím; v tomto zmysle naliehavo vyzýva členské štáty, aby ratifikovali Istanbulský dohovor, ktorý by mal mať prierezový vplyv na všetky právne predpisy EÚ s osobitným zameraním na ženy so zdravotným postihnutím, ktoré čelia viacnásobnej diskriminácii a sú zraniteľnejšie voči obťažovaniu na pracovisku; vyzýva inštitúcie EÚ, aby prijali rovnaké opatrenia;

21. ďalej zdôrazňuje potrebu záruky práv osôb so zdravotným postihnutím s osobitnými opatreniami, ktoré sa zaoberajú potrebami žien so zdravotným postihnutím;

22. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zaručili, že politiky začleňovania vykonávané na úrovni odvetví a podnikov sa vypracujú v spolupráci so zástupcami zamestnancov;

23. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby poskytli podporu pracovníkom so zdravotným postihnutím spôsobeným nehodou, ktorí pokračujú v ich zamestnaní alebo ponúkajú príslušnej osobe rovnocennú pracovnú pozíciu zohľadňujúcu nové zručnosti bez toho, aby došlo k strate práv a pracovných podmienok využívaných pred úrazom;

24. výzva Komisiu a členské štáty, aby pri podpore náboru osôb so zdravotným postihnutím a návratu do práce zaujali preventívny a inkluzívny prístup k bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci; konštatuje, že by sa to dalo dosiahnuť integrovanými spôsobmi kombinujúcimi prevenciu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (BOZP) s rôznymi formami opatrení zamestnateľnosti, ako je individualizovaná podpora, poradenstvo, usmernenie a prístup k všeobecnému a odbornému vzdelávaniu a príprave;

25. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby riešili súčasné rozdiely na základe pohlavia, zdravotného postihnutia a etnického pôvodu, a tým bojovali proti priamej a nepriamej mzdovej diskriminácii a riziku chudoby zamestnaných pracovníkov, ktorí v práci čelia viacnásobnej diskriminácii, najmä osôb LGBTI, žien, Rómov a utečencov; očakáva, že Komisia predloží ohlásené právne predpisy o transparentnosti odmeňovania na pracovisku v prvom štvrťroku 2021 s cieľom bojovať proti rozdielom v odmeňovaní, ktorým čelia znevýhodnené sociálne skupiny, najmä osoby so zdravotným postihnutím;

26. zdôrazňuje, že ochrana transrodových osôb pred diskrimináciou v zamestnaní musí byť účinná, a vyzýva členské štáty, aby bojovali proti tejto diskriminácii, najmä v oblasti zamestnanosti;

27. vyzýva členské štáty, aby pri vstupe na trh práce alebo pri prekročení určitej príjmovej hranice nezbavili osoby so zdravotným postihnutím ich nárokov na pokrytie dodatočných nákladov súvisiacich so zdravotným postihnutím, keďže táto praktika prispieva k chudobe pracujúcich a chudobe starších ľudí, pretože tieto nároky slúžia na podporu osôb so zdravotným postihnutím pri prekonávaní prekážok a môžu pomôcť zaručiť ich dôstojnosť a rovnosť;

28. vyzýva členské štáty, aby umožnili dostatočnú flexibilitu pri poskytovaní sociálnej podpory a dávok s cieľom zabezpečiť ich prispôsobiteľnosť individuálnym potrebám a kariérnym možnostiam osôb so zdravotným postihnutím;

29. vyzýva Komisiu, aby posúdila, či členské štáty zaviedli podrobné ustanovenia s cieľom zabezpečiť, aby ľudia mohli uplatňovať svoje právo na materskú, otcovskú a rodičovskú dovolenku a dovolenku z dôvodu starostlivosti o rodinného príslušníka, ako aj opatrenia na pružné formy organizácie práce, a či sú prispôsobené osobitným potrebám matiek so zdravotným postihnutím, matiek detí trpiacich zdravotným postihnutím alebo dlhodobým ochorením alebo matiek v osobitných situáciách, ako je napríklad predčasný pôrod; požaduje prijatie ambicióznejších opatrení na podporu rovnakej úlohy mužov ako opatrovateľov; vyzýva členské štáty, aby predložili národné stratégie na podporu neformálnych opatrovateľov; trvá na tom, že sú potrebné veľmi kvalitné a prístupné služby starostlivosti o deti s cieľom zabezpečiť rovnakú účasť žien v pracovnom prostredí;

30. vyzýva Komisiu, aby navrhla právne predpisy týkajúce sa noriem pre subjekty v otázkach rovnosti po konzultácii s organizáciami zastupujúcimi osoby so zdravotným postihnutím, čím sa im poskytne silnejší mandát a primerané zdroje na zabezpečenie rovnakého zaobchádzania s osobami so zdravotným postihnutím a na zabezpečenie prístupného šírenia informácií pre všetkých;

31. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili udržateľné financovanie budovanie kapacít zastupujúcich organizácií osôb so zdravotným postihnutím, pričom uznajú ich dôležitú úlohu v boji proti diskriminácii osôb so zdravotným postihnutím;

32. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby harmonizovali vymedzenie zdravotného postihnutia a zabezpečili vzájomné uznávanie zdravotných postihnutí vo všetkých členských štátoch s cieľom zabezpečiť voľný pohyb osôb so zdravotným postihnutím a uplatňovanie ich práv vyplývajúcich z občianstva EÚ; na tento účel vyzýva Komisiu a členské štáty, aby uskutočnili štúdiu existujúcich právnych predpisov a zhromaždili najlepšie postupy od členských štátov; uznáva, že voľný pohyb je v Európskej únii základným právom; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby rozšírili používanie preukazu EÚ pre osoby so zdravotným postihnutím na všetky členské štáty a rozšírila jeho pôsobnosť tak, aby sa mohol použiť na uznávanie zdravotného postihnutia a na prístup k službám v celej EÚ, čím sa osobám so zdravotným postihnutím uľahčí život a práca v zahraničí; vyzýva Komisiu, aby zriadila ústredné informačné stredisko v národných znakových jazykoch a v prístupných formátoch pre osoby so zdravotným postihnutím o dostupných službách pre osoby so zdravotným postihnutím v rôznych členských štátoch;

33. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby uznali a podporovali osobnú asistenciu vedenú používateľmi v súlade so všeobecnou pripomienkou č. 5 výboru dohovoru UNCRPD s cieľom podporiť nezávislý život a začlenenie do trhu práce; pripomína, že vzhľadom na osobitnú povahu osobnej asistencie je potrebné prispôsobiť ustanovenia o voľnom pohybe potrebám osôb so zdravotným postihnutím; požaduje opatrenia EÚ na riešenie osobnej asistencie, najmä pokiaľ ide o voľný pohyb osôb so zdravotným postihnutím a ich osobných asistentov;

34. pripomína, že nové technológie predstavujú príležitosti aj výzvy pre všetkých pracovníkov, najmä pre osoby so zdravotným postihnutím; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že nové technológie môžu predstavovať pre osoby so zdravotným postihnutím veľké problémy s prístupnosťou; zdôrazňuje preto, že prístupnosť je nutné zaradiť ako predpoklad do všetkých iniciatív EÚ a že EÚ by mala podniknúť kroky na podporu uplatňovania univerzálneho dizajnu a zaručiť prístupnosť a cenovú dostupnosť asistenčných technológií; vyzýva Komisiu, aby v súlade s dohovorom UNCRPD zabezpečila úplnú a účinnú prístupnosť informačných a komunikačných technológií a systémov na rovnakom základe a v tejto súvislosti uplatňovala usmernenia na podporu vývojárov umelej inteligencie s cieľom zohľadniť potreby osôb so zdravotným postihnutím prostredníctvom rozvojových procesov, čím sa zabráni vytváraniu nových diskriminačných predsudkov; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby podporovali výskumné programy zamerané na vývoj asistenčných technológií vrátane robotiky, digitálnych technológií a umelej inteligencie, ktoré umožnia úplné začlenenie osôb so zdravotným postihnutím do všetkých aspektov života; vyzýva členské štáty, aby zabezpečili, že osoby so zdravotným postihnutím budú mať prístup k cenovo dostupným digitálnym nástrojom a softvéru, ktoré sú prispôsobené ich potrebám, a aby pri vymedzovaní najvhodnejších digitálnych nástrojov alebo softvéru pre individuálne potreby osoby so zdravotným postihnutím vychádzali z odborných znalostí organizácií zastupujúcich osoby so zdravotným postihnutím;

Ďalšie cielené opatrenia a uplatňovanie hľadiska práv osôb so zdravotným postihnutím

35. víta verejnú konzultáciu Komisie o stratégii EÚ pre oblasť zdravotného postihnutia po roku 2020; vyzýva Komisiu, aby v stratégii pre zamestnanosť kládla osobitný dôraz na zamestnanosť, ako aj pokryla všetky ustanovenia UNCRPD, stanovila jasné, merateľné a ambiciózne ciele rozmanitosti na pracovisku zohľadňujúce rôznorodosť osôb so zdravotným

postihnutím, riešila viacnásobnú a prierezovú diskrimináciu a monitorovala efektívnosť stratégie so zapojením osôb so zdravotným postihnutím a ich zastupujúcich organizácií; zdôrazňuje, že spolupráca s orgánmi, sociálnymi partnermi, organizáciami a občianskou spoločnosťou na európskej, vnútroštátnej a miestnej úrovni je nevyhnutná na zabezpečenie vykonávania stratégie a dohovoru UNCRPD; vyzýva Komisiu, aby navrhla opatrenia na riešenie problémov súvisiacich s COVID-19 a porušovania práv osôb so zdravotným postihnutím; zdôrazňuje, že diskriminácia osôb so zdravotným postihnutím sa počas pandémie COVID-19 zhoršila, čo ohrozuje životy osôb so zdravotným postihnutím a ohrozuje ich fyzické a duševné zdravie; vyzýva Komisiu, aby prepojila budúcu stratégiu pre oblasť zdravotného postihnutia s procesom európskeho semestra;

36. vyzýva na zhromažďovanie údajov o zdravotných postihnutiach v celej EÚ s prístupom založeným na ľudských právach, a to aj v oblasti zamestnanosti a odborného vzdelávania a prípravy, rozčlenených podľa pohlavia, veku, typu zdravotného postihnutia, rasového/etnického pôvodu, sexuálnej orientácie, úrovne vzdelania atď. vrátane osôb so zdravotným postihnutím, ktoré sú zatiaľ zo štatistiky vynechané; vyzýva na zhromažďovanie údajov týkajúcich sa vplyvu krízy spôsobenej krízou COVID-19 na osoby so zdravotným postihnutím s cieľom navrhnúť politiky v záujme prípravy na budúce krízy;

37. vyzýva všetky inštitúcie EÚ a členské štáty, aby konali v súlade s heslom „nič o nás bez nás“ a nadviazali úzku spoluprácu s osobami so zdravotným postihnutím a ich zastupujúcimi organizáciami, budovali na ich expertíze a aktívne ich zapájali do všetkých fáz príslušných rozhodnutí, právnych predpisov a programov vrátane bežných;

38. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby začlenili práva osôb so zdravotným postihnutím do všetkých návrhov týkajúcich sa zamestnanosti vrátane tých, ktoré sa týkajú očakávaných zmien v budúcnosti práce, ako aj pri navrhovaní a vykonávaní opatrení zameraných na rozvoj digitálnych a ekologických zručností, a to so zreteľom na osobitnú situáciu osôb, ktoré sú predmetom viacnásobnej diskriminácie;

39. vyzýva Komisiu, najmä pracovnú skupinu pre rovnosť, a členské štáty, aby systematicky začleňovali práva osôb so zdravotným postihnutím s osobitným dôrazom na osoby, ktoré sú vystavené prierezovej diskriminácii, do všetkých príslušných právnych predpisov, politík a programov, keďže rovnosť v zamestnaní je neoddeliteľná od rovnakého prístupu k vzdelávaniu, zdravotnej starostlivosti, bývaniu, spravodlivosti, sociálnej ochrane, a aby rozšírili zameranie na prístupnosť s cieľom dosiahnuť pokrok smerom k prístupnému zastavanému prostrediu, verejným priestorom, doprave, informačným, komunikačným technológiám atď.; v tejto súvislosti zdôrazňuje potrebu vymenovať kontaktnú osobu pre osoby so zdravotným postihnutím vo všetkých inštitúciách EÚ, a to aj na všetkých generálnych riaditeľstvách a vo všetkých agentúrach Komisie, spolu so zriadením medziinštitucionálneho koordinačného mechanizmu s cieľom zabezpečiť začleňovanie problematiky zdravotného postihnutia do všetkých právnych predpisov EÚ;

40. vyjadruje znepokojenie nad tým, že existujú značné prekážky v prístupe k informáciám a komunikácii pre osoby so zdravotným postihnutím, najmä pre nevidiace alebo nepočujúce osoby, osoby s mentálnym postihnutím alebo osoby s poruchou autistického spektra; pripomína, že rozdiely v schopnosti jednotlivcov prijímať a rozširovať informácie a využívať informačné a komunikačné technológie predstavujú vedomostnú priepasť, ktorá vytvára nerovnosť;

41. vyzýva na prierezové, komplexné preskúmanie práva a politiky Únie s cieľom zabezpečiť ich úplný súlad s UNCRPD;

42. vyzýva členské štáty, aby riešili diskrimináciu a násilie voči deťom so zdravotným postihnutím, a to prostredníctvom integrovaného prístupu, a aby uznali, že tieto deti čelia vyššiemu riziku, že sa stanú obeťami takéhoto správania; zdôrazňuje, že hlas detí so zdravotným postihnutím by mal byť zastúpený pri navrhovaní, vykonávaní a monitorovaní zákonov, politík, služieb a opatrení, ktoré sa ich týkajú;

43. zdôrazňuje, že je potrebné zahrnúť do nového paktu o migrácii a azyle osobitné a primerané ustanovenia s cieľom náležite riešiť potreby osôb so zdravotným postihnutím vo všetkých fázach a vo všetkých procesoch;

44. vyjadruje poľutovanie nad tým, že právo Únie nechráni jednotlivcov pred diskrimináciou na základe zdravotného postihnutia mimo pracoviska a zamestnania;

45. vyzýva Radu, aby bezodkladne odblokovala rokovania o navrhovanej horizontálnej protidiskriminačnej smernici, a prešla k dohode, čím by rozšírila ochranu osôb so zdravotným postihnutím nad rámec oblasti zamestnania;

46. vyjadruje hlboké znepokojenie nad tým, že väčšina bežných programov vrátane programov, na ktoré sa vzťahujú štrukturálne fondy, nemá dosah a najviac znevýhodnené osoby, najmä osoby so zdravotným postihnutím; vyzýva preto Európsky dvor audítorov, aby dôkladne skontroloval výkonnosť programov EÚ s osobitným dôrazom na programy vzdelávania a zamestnanosti, napríklad Európsky sociálny fond plus (ESF+), iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí (YEI), Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR) a Erasmus+;

47. vyzýva Komisiu, aby zaručila, že finančné prostriedky EÚ budú v súlade s normami EÚ a medzinárodnými normami v oblasti ľudských práv a dohovormi, ako je dohovor UNCRPD, že sa nimi nebudú podporovať žiadne opatrenia a programy prispievajúce k segregácii alebo sociálnemu vylúčeniu; okrem toho vyzýva Komisiu, aby financovala opatrenia na vytvorenie prístupného prostredia, výrobkov, služieb, postupov a zariadení, podporu deinštitucionalizácie a podporu osobnej pomoci a aby zaručila, že opatrenia financované EÚ sa dostanú k osobám so zdravotným postihnutím a zabezpečia ich aktívne zapojenie do spoločnosti;

o

o o

48. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Komisii, Rade, vládam a parlamentom členských štátov a kandidátskych krajín, Agentúre Európskej únie pre základné práva, Európskemu dvoru audítorov, Súdnemu dvoru Európskej únie, európskemu ombudsmanovi, Výboru regiónov, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru, na rozoslanie parlamentom a samosprávam na nižšej ako celonárodnej úrovni, Rade Európy a Organizácii Spojených národov.